

**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS**

”MIN ROLL BLIR ATT SKAPA RELATION. BARN OCH FÖRÄLDRAR SKA KÄNNA TRYGGHET I ATT VARA HÄR”

En kvalitativ studie om åtta förskollärares erfarenheter kring inskolning i förskolan

MARIANNE BURLIN

TITTI RHODIN

Akademien för utbildning, kultur och kommunikation
Pedagogik
Självständigt arbete – förskolepedagogiskt område
Grundnivå, 15 hp.

Handledare: Benita Berg

Examinator: Eva Ärlemalm-Hagsér

Termin VT21

År 2021

**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS**

Akademien för utbildning
kultur och kommunikation

SJÄLVSTÄNDIGT ARBETE
Kurskod PEA098 15 hp
Termin VT År 2021

SAMMANFATTNING

Marianne Burlin och Titti Rhodin

”Min roll blir att skapa relation. Både barn och föräldrar ska känna trygghet i att vara här”

En kvalitativ studie om åtta förskollärares erfarenheter kring inskolning i förskolan

” My part will be to build relationships between me, the children and their parents. To make them feel comfortable and safe here in the preschool”

A qualitative study of eight preschool teacher´s experiences of introduction to preschool

Årtal 2021 Antal sidor: 26

Syftet med studien var att undersöka åtta förskollärares erfarenheter kring inskolning i förskolan. Studien har en kvalitativ semistrukturerad intervju som forskningsmetod, där åtta förskollärare intervjuats. Studien visar att föräldraaktiva inskolningsmodellen är den aktuella metod som används och kan tillämpas oavsett inskolningsmodeller. Förskollärarna i studien betonar sitt förhållningssätt, anknytning och samverkan som betydelsefullt under inskolningen. Vår slutsats är att det behövs en fungerande relation och trygghet för att skapa en god inskolning för både barn och vårdnadshavare.

Nyckelord: inskolning, vårdnadshavare, trygghet, anknytning, samverkan

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Problemområde, syfte och frågeställningar.....	6
1.2 Disposition.....	6
2. Bakgrund.....	6
2.1 Begreppsdefinition	6
2.2 Inskolning i styrdokument.....	7
2.2.1 Skollagen.....	7
2.2.2 Läroplan för förskolan.....	7
2.3 Inskolning i förskolan	7
2.4 Inskolningsmodeller	8
2.4.1 Traditionell inskolning	8
2.4.2 Gruppinskolning	8
2.4.3 Föräldraaktiv inskolning.....	9
2.5 Tidigare forskning.....	9
2.5.1 Trygghet och anknytning i förskolan.....	9
2.5.2 Samverkan med vårdnadshavare	10
2.6 Teoretisk utgångspunkt	11
2.6.1 Anknytningsteorins uppkomst.....	11
2.6.2 Anknytning.....	12
2.6.3 Trygg bas – Säker hamn.....	12
2.6.4 Anknytningsperson	13
2.6.5 Teoretiskt resonemang för studien	13
3. Metod.....	13
3.1 Metodval	13
3.2 Urval.....	14
3.3 Genomförande.....	15
3.4 Tillförlitlighet.....	15

3.5	Analysmetod.....	16
3.6	Etiska övervägande	16
3.7	Litteratursökning och databassökningar	17
4.	Resultat	17
4.1	Förskollärares förberedelser inför inskolningen	18
4.1.1	Planering i arbetslaget.....	18
4.1.2	Första kontakten med vårdnadshavare	18
4.1.3	Olika inskolningsmodeller	19
4.2	Förskollärares roll i inskolning.....	20
4.2.1	Ansvarspedagog	21
4.3	Samverkan med vårdnadshavare.....	22
5.	Analys.....	23
5.1	Trygg inskolning	23
5.2	Skapa goda relationer med vårdnadshavare.....	25
6.	Diskussion.....	25
6.1	Resultatdiskussion.....	26
6.1.1	Förskollärares arbete med inskolning	26
6.1.2	Samverkan med vårdnadshavare	27
6.2	Metoddiskussion	28
6.3	Slutsats	30
6.4	Studiens relevans för förskolläraryrket	30
6.5	Fortsatt studier.....	30
	Referenser	31
	Bilaga 1 - Missivbrev	1
	Bilaga 2 – Intervjufrågor	2

1. Inledning

En av de första stora förändringarna i ett barns liv kan vara när det är dags att börja förskolan. Barnet och vårdnadshavarna ska nu skiljas åt några timmar om dagen, kanske för första gången i barnets liv. Barnets förskoletid börjar med att barnet och vårdnadshavarna ska skolas in på förskolan. Inskolning i förskolan handlar om att en helt ny värld öppnar sig för barnet och vårdnadshavarna. En värld som ska komma att bli barnets vardag (Arnesson Eriksson, 2010). Inskolning i förskolan har enligt Broberg, Hagström och Broberg (2012) och Simonsson (2018) tre huvudsyften. Det första syftet handlar om att låta barnet lära känna miljön på förskolan. Det andra syftet handlar om att barnet skapar en relation med minst en av förskolepersonalen. Det tredje syftet handlar om att barnet klarar att vara på förskolan en längre tid utan sina vårdnadshavare (Broberg, m.fl., 2012; Simonsson, 2018). Förskollärares uppdrag handlar om att utveckla en trygg inskolning för både barn och vårdnadshavare. Att få en trygg inskolning är viktigt för barn och vårdnadshavare för att utveckla god samverkan under förskoletiden. Enligt läroplan för förskolan ska varje barns förutsättningar och behov tillgodoses i förskolan. Verksamheten i förskolan ska bygga på det enskilda barnets behov och förutsättningar och i samarbetet med vårdnadshavare skapa en trygg omsorg för barnet. Omsorgen och fostran som hemmet ger sina barn kommer förskolan att kompletteras för barnets optimala utveckling (Skolverket, 2018). Inskolningsprocessen behöver därför anpassas efter varje familj. Alla verksamma inom förskolan har som uppdrag att skapa förtroendefulla relationer till vårdnadshavare för att bygga ömsesidig tillit till alla (Broberg m.fl., 2012). Vårdnadshavarens första möte med förskolan kan vara avgörande för hur vårdnadshavarens inställning till förskolan kommer att utvecklas över tid samt hur samarbetet mellan vårdnadshavare och förskollärare utvecklas kring barnet (Niss, 2017). Ett gott samarbete är något som hemmet och förskolan skapar tillsammans (Jensen & Jensen, 2014). Samverkan och relationen mellan hemmet och förskolan har stor påverkan hur anknytning och trygghet utvecklas över tid.

Barns ålder och livserfarenheter vid inskolningen påverkar förskollärares roll under inskolningsprocessen vilket gör att förskollärares roll kan se olika ut. Erfarenheter barnet upplevt under sina levnadsdagar i samband med att bli lämnad och hämtad av sina vårdnadshavare har betydelse för barnets upplevelse av inskolningsprocessen (Niss, 2009b). Engagemang krävs av lyhörda förskollärare under inskolningen främst för de yngsta barnen som ännu inte utvecklat ett verbalt språk och kanske endast tillbringat tid med vårdnadshavare innan inskolningen. De lite äldre barnen har oftast mer utvecklat verbalt språk och förståelse samt kan ha en större umgängeskrets utanför familjen något som kan göra att deras behov av uppmärksamhet av förskollärare inte är lika stor. Lite äldre barn fokuserar mera på anknytning tillsammans med förskolekamrater i stället för anknytning med förskolepersonal. Förskollärares roll blir främst att genom lek skapa relationer och anknytning med äldre förskolebarn (Hagström, 2010). Under den sista verksamhetsförlagda utbildningen upptäckte vi hur viktigt anknytning och relationsskapande är vid inskolning både med barn och vårdnadshavare. Därför finner vi

det intressant att undersöka hur förskollärare beskriver inskolning och inskolningsprocessen ur förskollärares perspektiv.

1.1 Problemområde, syfte och frågeställningar

Syftet med vår studie är att undersöka några förskollärares erfarenheter om inskolning i förskolan.

Frågeställningar:

- Hur beskriver förskollärarna sitt arbete med inskolning?
- Hur beskriver förskollärarna sin och vårdnadshavares roll i samband med samverkan under inskolningen?

1.2 Disposition

Här redogör vi för studiens uppbyggnad.

I kommande avsnitt Bakgrund redogörs för begreppsdefinition och styrdokument. Vidare beskrivs inskolning i förskolan och olika inskolningsmodeller. Därefter redogörs för den litteratur och forskning som är kopplad till inskolning i förskolan indelat i två underrubriker. Därefter presenteras studiens teoretiska perspektiv. Under avsnittet metod delger vi studiens metodval, urval, genomförande, tillförlitlighet, analysmetod, etiska överväganden samt litteratur- och databassökningar. I resultatavsnittet redogörs resultatet i studien under avsnitten Förskollärarens förberedelser inför inskolningen, Förskollärarens roll i inskolningen och Samverkan med vårdnadshavare. Vidare i avsnittet Analys analyserar vi studiens resultat med den teoretiska utgångspunkt och tidigare forskning vi anser är relevant i denna studie. Slutligen kommer avsnittet Diskussion, där redovisas resultatdiskussion, metoddiskussion, yrkesrelevans, slutsats och fortsatta studier.

2. Bakgrund

I det här avsnittet presenteras begreppsdefinition, styrdokument, tidigare forskning och övrig relevant litteratur som berör inskolning i förskolan. Därefter redogörs för studiens teoretiska utgångspunkt.

2.1 Begreppsdefinition

Pedagog: Övrig personal som arbetar på förskolans avdelning och har ansvaret för barnen.

Samverkan: Vår definition av samverkan är att vårdnadshavare och förskolepersonal utvecklar samsyn av barnet och arbetar tillsammans utifrån barnets bästa.

Vårdnadshavare: Vår definition är att det är den barnet bor stadigvarande hos vilket kan vara föräldrar eller annan vuxen som har det juridiska ansvaret för barnet.

2.2 Inskolning i styrdokument

I följande avsnitt redogörs för förskolans styrdokument, skollag och läroplan gällande inskolning och trygg omsorg.

2.2.1 Skollagen

I skollagen betonas barns trygghet, om man följer skollagen följer man Barnkonventionen som blev lag 1 januari 2020 (SFS2010:800). Barns rätt till barnomsorg när vårdnadshavare arbetar är inskriven i FN:s barnkonvention § 18 (Unicef, 1989). Allmän förskola har alla barn rätt till från de fyllt tre år oavsett vårdnadshavares sysselsättning (SFS 2010:800). Skollagen förtydligar i kap. 5 § 3 (SFS 2010:800) att trygghet i förskolans miljö är en grundförutsättning för undervisning i förskolan. Vidare belyser Skollagen i kap 2 § 10 (SFS 2010:800) att utbildningen i samråd med vårdnadshavare ska utgå från barns bästa.

2.2.2 Läroplan för förskolan

Enligt läroplan för förskolan ska förskolans verksamhet bygga på det enskilda barnets behov och i samarbete med vårdnadshavare skapa en trygg omsorg för barnet. Förskolan ska vara en plats där social gemenskap ska ge barnet trygghet samt bidra till vilja och lust att lära. Varje barns egna förutsättningar och behov ska tillgodoses i förskolan (Skolverket, 2018). Rektorn på förskolan har enligt läroplan för förskolan ansvar "att varje barn med vårdnadshavare får en god introduktion i förskolan" (Skolverket, 2018). Läroplan för förskolan förtydligar skollagen att det handlar om "att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen" (Skolverket, 2018). Läroplan för förskolan ska vila på demokratisk grund och ingen får diskrimineras eller utsättas för kränkande behandling utan alla ska känna sig välkomna och betydelsefulla (Skolverket, 2018) vilket även lyfts i Diskrimineringslagen § 5 (SFS 2008:567).

2.3 Inskolning i förskolan

Inskolning i förskolan handlar om att varje barn och dess vårdnadshavare ska bli delaktiga i förskolans verksamhet. Barn har rätt till en plats i förskolan från att de fyllt ett år med hänsyn till vårdnadshavares arbete, studier eller barnets eget behov. Det är viktigt att en bra inskolning bygger på ett gott samarbete där förskollärare har ansvar för att bygga en relation och trygghet till både barn och vårdnadshavare. Förskollärare bör använda sina pedagogiska kunskaper och insikt för att stärka barnens nyfikenhet på olika sätt (Broberg m.fl., 2012). Inskolningsprocessen behöver därför anpassas efter varje familj. Nyfikenhet, lek och kunskapssökande stimuleras utifrån att barnet utvecklar trygghet något som bygger på vardagliga återkommande aktiviteter (Broberg m.fl., 2012). Vårdnadshavare bär ansvaret att hjälpa och tolka sitt barns beteende och förväntningar i samband med inskolningen samt vara den förmedlande länken till förskollärare (Simonsson, 2018).

Skolverkets (2017) Allmänna råden om måluppfyllelse för förskolan betonas att under introduktion bör grunden till trygghet utvecklas mellan barn, vårdnadshavare och förskollärare. Förskollärarens egna förhållningssätt påverkar kvalitén på inskolningen

därför förespråkas att inskolningen bör utgå från en mall som förskolläraren ska vara väl förtrogena att arbeta efter (Skolverket, 2017). Arnesson Eriksson (2010) lyfter att inskolningsprocessen bör vara förankrat i teori, praktik och erfarenheter. Förskolans arbetslag skapar gemensamt en mall för vilka förutsättningar som finns före, under och efter inskolningen, vilket förhållningssätt som tillämpas och hur tiden används (Arnesson Eriksson, 2010). Dessutom bör utrymme för vårdnadshavares funderingar ges, det kan variera hur mycket vårdnadshavare är involverade och engagerar sig i sina barns liv (Jensen & Jensen, 2014). Barn och vårdnadshavares upplevelser av separation är något förskolläraren bör ha förståelse för (Niss, 2009b).

2.4 Inskolningsmodeller

Det finns flera olika inskolningsmodeller. De vanligaste modellerna är ”traditionell inskolning”, ”gruppinskolning” och ”föräldraaktiv inskolning” (Arnesson Eriksson, 2010; Niss, 2017).

2.4.1 Traditionell inskolning

Traditionell inskolning har använts mest och funnits längst inom förskolan (Lindgren & Torro, 2017). Inskolningsmodellen innebär att barn och vårdnadshavare tillbringar två till tre veckor på förskolan. Första veckan är man på förskolan några timmar varje dag som sedan utökas vartefter barnet och vårdnadshavare blir trygga i den nya miljön. Arbetslaget utser dessutom en ansvarig person under inskolningen som ansvarar för att ha kontakt med barn och vårdnadshavare (Arnesson Eriksson, 2010). Enligt Arnesson Eriksson (2010) är vårdnadshavaren närvarande och deltar i alla vardagliga rutiner på förskolan till skillnad från Simonsson (2018) som anser att vårdnadshavare är mera passiva och lämnar över barnet till förskolläraren.

Med en passiv vårdnadshavare möjliggörs det för förskolläraren att skapa en tillit och relation genom lek och samvaro tillsammans med barnet (Simonsson, 2018). När förskolläraren knutit kontakt med barnet under första inskolningsveckan finns möjligheten för vårdnadshavare att avlägsna sig en kortare stund (Lindgren & Torro, 2017). Under den andra och tredje veckan får barnet möjlighet att delta i alla förskolans rutiner och barnet hämtas och lämnas efter överenskommen tid (Lindgren & Torro, 2017; Niss, 2017).

2.4.2 Gruppinskolning

Gruppinskolning är en modell som kan liknas vid en miniförskola där barn skapar relationer tillsammans med andra nyinskolade barn (Niss & Söderström, 2006). Barn får god tid på sig att erfara att vara en del av en grupp under de tre veckor som gruppinskolning oftast pågår (Kihlbom, Lindholt & Niss, 2009). Modellens utformning möjliggör uppdelning av gruppen där barn som redan går på förskolan blir en grupp och nya barn en annan. Den uppdelningen gör att pedagoger kan vara nära de nya barnen (Kihlbom m.fl., 2009). Tiden som barn och vårdnadshavare är på förskolan är relativt kort, i början oftast bara någon timme och utökas vartefter trygghet utvecklas. Korta inskolningsperioder gynnar både nya och gamla barn i gruppen som inte behöver ta in allt

nytt på en gång samt att kunna anpassas till enskilda barns behov (Niss, 2017). Även vårdnadshavare gynnas av att kunna skapa ömsesidig kontakt med andra vårdnadshavare samt att förskollärare kan fördela ansvaret sinsemellan (Niss & Söderström, 2006).

2.4.3 Föräldraaktiv inskolning

Föräldraaktiv inskolning innebär att vårdnadshavare och barn har tre hela inskolningsdagar. Under dessa dagar skapar de en relation med förskolläraren (Arnesson Eriksson, 2010; Niss, 2017). Närvarande vårdnadshavare får möjligheten till insyn i verksamheten och skapa sin egen förståelse av vad förskolans verksamhet handlar om. När barnet är trygg med miljön och rutiner på förskolan söker barnet frivilligt kontakt med förskolläraren under föräldraaktiv inskolning. Veckan som följer efter inskolningen ska vårdnadshavarna vara tillgängliga för att kunna hämta barnet vid behov om något uppstår. Det finns ingen förutbestämd ansvarspedagog utan barnet får möjlighet att knyta an till alla pedagoger på avdelningen (Arnesson Eriksson, 2010).

2.5 Tidigare forskning

I följande avsnitt beskrivs tidigare forskning om inskolning i förskolan utifrån trygghet, anknytning i förskolan och samverkan med vårdnadshavare. Vi tittar närmare på forskning kring begreppen relation och kommunikation.

2.5.1 Trygghet och anknytning i förskolan

Anknytning som begrepp inom förskolan handlar om att ha ett starkt band mellan barn, vårdnadshavare och andra trygga vuxna (Commodari, 2012). Commodari (2012) anser att inskolning i förskolan handlar om att skapa starka anknytningsband mellan olika individer. Aspelin (2013) menar att det som sker i ett möte människor emellan utvecklar anknytning. Med det anser Aspelin (2013) att anknytning under inskolning sker i relation med trygga personer som barn kan söka tröst hos. Relationer med omsorgsfulla och förtroendegivande anknytningspersoner skapar förutsättningar till fortsatt utveckling hos barn på förskolan (Aspelin, 2013). Brebner, Hammond, Schaumloffle och Lind (2015) undersöker i sin observationsstudie hur barns relationer kan utveckla kommunikation. De kommer fram till att relationer mellan barn och vuxna utvecklar kommunikation och anknytning. De kom även fram till att vuxna som utvecklar relationer med barn behöver vara trygga och närvarande för att en anknytning ska infinna sig. Aspelin (2013) beskriver att läraren ansvarar för relationsskapandet under inskolning och för att skapa interaktion behöver ömsesidig kommunikation infinna sig mellan alla inblandade. Eckeskog (2019) och Vuorinen (2010, 2020) påtalar att relationsskapandet inte är enkelt utan måste få ta tid att utvecklas i samband med inskolningen för att skapa trygghet och anknytning hos både barn och vårdnadshavare. En process som är ständigt pågående hävdar Aspelin (2013). Markström och Simonssons (2018) intervjustudie belyser att förskolläraren genom ett dynamiskt förhållningssätt skapar förutsättningar för barnet att knyta an under inskolningstiden. Dynamiskt förhållningssätt menar Markström och Simonsson (2018) handlar om att förskolläraren har olika strategier för att skapa anknytning till barn på förskolan. Commodari (2012) framhåller att anknytning i förskolan vid inskolning inte

behöver vara till en specifik anknytningsperson utan det viktigaste i en anknytningsprocess handlar om att god anknytning uppstår. Barn tillämpar anknytningsperson som en trygg bas och säker hamn för att utforska sin miljö. Anknytning i unga år med flera anknytningspersoner visar Commodaris (2012) studien har positiv effekt på barns utveckling.

2.5.2 Samverkan med vårdnadshavare

Det centrala för att skapa samverkan mellan vårdnadshavare och förskolan är en öppen relation och kommunikation under inskolningstiden lyfter Eckeskog (2019). Vidare belyser Eckeskog (2019) i sin avhandling "Kommunikation i förskolan - Förskollärares och barnskötares kommunikation med föräldrar i ett digitaliserat medielandskap" att samverkan med vårdnadshavare är en viktig grund till förtroende mellan vårdnadshavare och förskollärare. Vidare konstaterar Eckeskogs studie att det inte finns någon förutbestämd mall i förskolan att utgå ifrån i inskolnings syfte för att skapa samverkan mellan vårdnadshavare och pedagoger. Även Vuorinen (2020) studerar samverkan i sin avhandling "Mötet mellan föräldrar ansvar och förskollärares kompetens – Föräldrassamverkan i förskolan" att samarbete mellan vårdnadshavare och förskollärare utgår från begreppet partnerskapsprincip som behandlar relation mellan hem och förskola. Principen utgår ifrån vårdnadshavarens åtagande och delaktighet som påverkar förskolans kvalitet.

Samarbete mellan förskola och hem inför och efter inskolning handlar främst om ansvarsfördelning där vårdnadshavare känner barnet bäst och förskolan bidrar med social- och kunskapsutveckling (Vuorinen, 2020). Vuorinen (2010, 2020) lyfter i sina studier att förskollärares egna förhållningssätt är avgörande för vilken känsla vårdnadshavaren upplever och utvecklar under samverkan. Känslan som vårdnadshavare upplever påverkar om samverkan mellan parterna utvecklas till en god samverkan eller en mindre god samverkan. Känslan som vårdnadshavaren utvecklar för förskolan överförs ofta till barnet och kan vara en bidragande orsak till om barnet utvecklar trygghet eller otrygghet tillsammans med andra barn och pedagoger i förskolan (Vuorinen, 2010, 2020). En annan aspekt för att skapa samverkan är relation mellan vårdnadshavare och förskollärare. En god samverkan mellan vårdnadshavare och förskollärare skapar förutsättningar till god anknytning och relationsskapande i samband med inskolning i förskolan för barnet lyfter Simonsson (2018) i sin forskningsartikel "Föräldraidentiteter som skapas och formas under inskolningen i förskolan". Under relationsskapandet står förskolläraren inför olika utmaningar. En utmaning som kan ske under en inskolning kan vara olika maktpositioner mellan förskolläraren och vårdnadshavaren om det inte finns samsyn om barnet och förskolans verksamhet lyfter Eckeskog (2019), Karlsson & Pärälä-Littunen, (2017) och Vuorinen (2010, 2020). Simonsson (2018) lyfter i sin forskningsartikel att förskolläraren behöver ha förmåga att lyssna in vårdnadshavare främst för att mindre barn inte har förmågan att uttrycka sig verbalt. Vårdnadshavare blir den förmedlande länken mellan barnet och förskolläraren vid inskolning då vårdnadshavaren har en utvecklad relation till barnet och ofta besitter erfarenheter att tolka barnets uttryck och beteende. Vidare lyfter Simonsson (2018) vikten av att förskolläraren genom att ha skapat en relation med

vårdnadshavare tar till sig det vårdnadshavaren förmedlar under barnets transformering till ett förskolebarn. För att kunna ta del av varandras erfarenheter av barnet behövs en öppen relation mellan förskollärare och vårdnadshavare (Simonsson, 2018).

Varje förskola skapar sina egna kommunikationsformer i vardagen (Eckeskog, 2019). Genom att ha ömsesidigt förtroende utvecklas trygghet menar Karlsson och Pärälä-Littunen (2017) och Markström och Simonsson (2017). Kommunikation har en stor betydelse i samband med samverkan. Saknas förutsättningar för samverkan till kommunikation kan samverkan inte utvecklas under inskolningstiden belyser Eckeskog i sin avhandling (2019). Vidare lyfter Eckeskog (2019) att förskollärarens kommunikationsförmågor kan skapa inflytande eller makt något som kan leda till kommunikationsutmaningar när olika förväntningar ligger till grund för kommunikationen. Eckeskog (2019) beskriver vårdnadshavare som resurssvaga eller resursstarka. Resurssvaga vårdnadshavare beskrivs inte ha förmågan att sätta in sig i verksamheten eller inte har tid eller möjlighet att delta i verksamheten. Resursstarka vårdnadshavare beskrivs som ser barnet ur pedagogens ögon och tar del av verksamheten. Vuorinen (2010) lyfter i sin forskningsartikel att kommunikation är viktigt för att alla ska kunna göra sin röst hörd och att samarbete av barns bästa ska tillgodoses genom gemensamma beslut.

2.6 Teoretisk utgångspunkt

Den valda teoretiska utgångspunkten är anknytningsteori. Anknytning är ett centralt begrepp inom anknytningsteorin. Inskolning i förskolan utgår från att barnen ska kunna knyta an till en eller flera anknytningspersoner i förskolan. I följande avsnitt beskrivs anknytningsteorins uppkomst och sedan beskrivs teorins centrala begrepp trygghetscirkeln och begreppen trygg bas och säker hamn samt anknytning och anknytningsperson.

2.6.1 Anknytningsteorins uppkomst

Anknytningsteorin utvecklades av John Bowlby. John Bowlby (1907-1990) var psykoanalytiker innan han kom att bli anknytningsteorins upphovsman. Bowlby fick i uppdrag under 1940-talet av världshälsoorganisationen (WHO) att sammanställa en rapport om hemlösa barn som separerade från sina föräldrar. Bowlbys tankar av barns separationer tidigt i livet kom att bli utgångspunkt för anknytningsteorin.

Anknytningsteorin handlar om trygga relationer och hur den har en betydelse i barns anknytningsprocess samt hur den påverkar barns känslomässiga utveckling till både närstående och utomstående. Anknytningsteorin utvecklades vidare av Mary Ainsworth under 1970-talet. Mary Ainsworth studerade barns olika anknytningsmönster beroende på barnets beteende i stressade situationer i kombination med vårdnadshavarens respons på barnets signaler. Resultatet gav en utvecklad förståelse för det känslomässiga bandet som fanns mellan barn och deras vårdnadshavare. Dessutom visade resultatet på hur separationen påverkade barns psykologiska mående och deras utveckling (Broberg m.fl., 2012).

2.6.2 Anknytning

Begreppet anknytning är ett viktigt begrepp inom anknytningsteorin. Anknytning är grundläggande för mänskligt liv (Hagström, 2010). Anknytning handlar om en varaktig relation med viktiga närstående som tar sig tid och utvecklar ömsesidiga känslomässigt samspel (Broberg m.fl., 2006; Broberg m.fl., 2012). Begreppets innebörd är något litet som hänger ihop och är beroende av något större. Något som kan förklaras som samspelet mellan barnet och den person som ge stöd och trygghet i olika situationer (Broberg m.fl., 2012). Evenshaug och Hallen (2001) påtalar omsorgspersoners mentaliseringsförmåga som viktig för anknytning. Mentaliseringsförmåga handlar om att förstå sina egna och andras känslor och reaktioner. Vilken kvalitet som utvecklas ur anknytningen handlar om hur tidigt en relation utvecklas för att barnet ska känna sig trygg (Evenshaug & Hallen, 2001).

Hur vårdnadshavare hanterar barns känslor som exempelvis vid rädsla kan det leda till konsekvenser såväl för anknytning som trygghet till vårdnadshavare (Broberg m.fl. 2012). Det menar Broberg m.fl. (2012) handlar om hur tryggt och bekräftat barnet känner sig i olika situationer. Förutsättningen för en lyckad inskolning handlar om att barnets trygghetssökande förflyttas från vårdnadshavare till förskollärare. Därför anses det viktigt att det nya barnet får mycket egen tid med pedagogen som ansvarar för inskolningen. Vem eller vilka som har ansvar för det nya barnet kan se olika ut i förskolorna. Det kan vara en ur arbetslaget eller hela arbetslaget som involverar i inskolningen, med resonemanget att barnet ska skapa en trygghet med alla i personalen.

2.6.3 Trygg bas – Säker hamn

Trygg bas är ett viktigt begrepp inom anknytningsteorin och handlar om trygga vuxna som finns nära tillhands och stöttar barnet till att våga ta för sig och utforska omgivningen (Broberg m.fl., 2012; Niss, 2017). Redan från födseln finns en drivkraft hos barn att genom sin nyfikenhet utforska sin omgivning och genom att trygga vuxna uppmuntrar barnet vågar barnet utforska ännu mer (Broberg m.fl., 2006; Broberg m.fl., 2012; Evenshaug & Hallen, 2001; Hagström, 2010; Niss, 2017).

Säker hamn är ett annat viktigt begrepp och handlar om den bas dit barnet återvänder i stressade situationer när barnet känner sig osäker eller upplever hot (Niss, 2017). Barnet söker närhet och skydd genom att påkalla uppmärksamhet i den säkra hamnen. När barnet fått uppmärksamhet och trygghet i den säkra hamnen återgår barnet till sitt utforskande (Broberg m.fl., 2006; Broberg m.fl., 2012; Evenshaug & Hallen, 2001; Hagström, 2010; Niss, 2017).

Trygg bas och säker hamn kan beskrivas som en tvådelad cirkel. Cirkelns övre halva handlar om den trygga bas där barnets utforskande och nyfikenhet utvecklas genom att den trygga basen alltid finns kvar att återvända till. Den undre cirkelhalvan visar den säkra hamnen som barnet återvänder till när den behöver för att sedan återvända till den övre cirkelhalvan igen för vidare utforskning (Broberg m.fl., 2012; Niss, 2017). Vårdnadshavares närvaro under inskolning handlar om att vara en trygg bas och säker hamn för sina barn. Under inskolningen finns vårdnadshavaren på förutbestämd plats på avdelningen dit

barnet kan återvända snabbt för att se om vårdnadshavaren är kvar innan de återvänder till de andra barnen och förskolläraren (Niss, 2017).

2.6.4 Anknytningsperson

Anknytningsperson är den person dit barnet går för att söka tröst och återhämtning likt en säker hamn anser Niss (2017). Barn behöver en anknytningsperson i förskolan samtidigt som det är den känslomässiga relationen mellan barnet och anknytningspersonen som styr graden av anknytning (Hagström, 2010). Förskollärarna som innehar förmågan att läsa av barn besitter även förmågan att skapa en trygg anknytning byggd på varaktig känslomässig relation (Broberg m.fl., 2006; Broberg m.fl., 2012; Evenshaug och Hallen 2001; Hagström, 2010).

Anknytningspersoner är viktiga för barns fortsatta emotionella utveckling (Niss, 2009a; Wennerberg, 2008). Grunden till den emotionella utvecklingen hos barn handlar om förmågan att skapa en trygg anknytning (Hagström, 2010). Barn har förmågan att uppvisa anknytningsbeteende med någon utan att ha en känslomässig bindning eller relation med personen (Broberg m.fl., 2006). Inom förskolan kan barn skapa anknytning och relation med andra individer än ansvarig pedagog (Broberg m.fl., 2012; Commodari, 2012). God anknytning med anknytningspersonen stimulerar barnet att vilja lära sig och utvecklas i gemenskap med andra för att utveckla den sociala gemenskapen (Commodari, 2012).

2.6.5 Teoretiskt resonemang för studien

Denna studie utgår från anknytningsteori. Anknytningsteori används i studiens analys för att få en förståelse för hur förskolläraren kan arbeta för att skapa en trygg inskolning för barn och vårdnadshavare. Anknytningsteorin används även för att få en förståelse för hur känslomässiga relationer utvecklas i nära relationer (anknytningspersoner). Vidare används teorin för att få en förståelse för vad det innebär för förskolläraren att arbeta utifrån trygghetscirkeln i relationsskapande där förskolläraren kan bli trygg bas och säker hamn (mentaliseringsförmåga).

3. Metod

I detta avsnitt presenteras studiens metodval och urval. Därefter beskrivs studiens genomförande och tillförlitlighet. I avsnittet redogörs också för studiens analysmetod och etiska överväganden.

3.1 Metodval

För att undersöka förskollärares uppfattningar om inskolning i förskolan valde vi en kvalitativ ansats. Vi använde oss av semistrukturerade intervjuer som metod. Semistrukturerade intervjuer ge respondenterna möjlighet att beskriva sina egna

erfarenheter. Metodens fördel är att den tillåter respondenterna att utveckla sina svar (Bryman, 2018). Semistrukturerade intervjuer innebär att man utgår från en intervjuguide (se bilaga 2) med öppna frågor (Bryman, 2018). Öppna frågor gav oss möjligheten att anpassa följdfrågorna utifrån respondenternas svar för att kunna fördjupa oss av det respondenterna lyfte fram istället för att styra intervjuerna i en bestämd riktning. Intervjuguiden handlade om inskolning i förskolan och är en grund för att intervjuerna behandlar samma område och att inget glöms bort. Vi beräknade att intervjun skulle pågå i cirka 30 minuter. För att värna om respondenterna under pandemin valde vi att genomföra intervjuerna efter respondenternas önskemål. Intervjuerna genomfördes både digitalt och på plats hos respondenter. Undersökningsfrågorna handlade om inskolning i förskolan där vi var intresserade av förskollärares erfarenheter, metoder och tillvägagångssätt för att inskolningen ska bli lyckad.

3.2 Urval

Vi har använt oss av målstyrt urval, då vi valde att ha med förskollärare i vår studie. Målstyrt urval innebär en avgränsning vilka som deltar i studien, forskaren väljer sitt urval utifrån att respondenterna ska kunna svara på intervjufrågorna (Bryman, 2018). Valet av respondenter blev via tidigare kontakter samt rekommendationer om fler möjliga respondenter.

Vi kontaktade tio förskollärare från olika kommuner. Åtta förskollärare från fyra olika kommuner och sex olika förskolor var intresserade att delta i studien. Förskollärarna arbetar med olika åldersgrupper och har varit verksamma i sina nuvarande förskolor mellan tre månader och trettio år och har alla erfarenheter av inskolning i förskolan. Urvalet ökar möjligheten att få olika erfarenheter och perspektiv på inskolning i förskolan.

Tabell 1. Beskrivning av respondenterna i studien

Förskollärare	Yrkes- erfarenhet	Verksam i nuvarande arbetsplats	Barngrupp (antal barn)	Barngrupp (ålder)	Kommun
1	1½ år	1½ år	11	2-3 åringar	A
2	35 år	3 år	15	1-2 åringar	A
3	16 år	6 år	13	1-2 åringar	B
4	4 år	4 år	21	3-4 åringar	B

5	25 år	20 år	20	3-6 åringar	C
6	31 år	6 år	20	3-5 åringar	C
7	41 år	35 år	16	1-2 åringar	C
8	4 år	2 månader	13	1-3 åringar	D

3.3 Genomförande

Studien inleddes med att formulera ett missivbrev (se bilaga 1) där studiens syfte och etiska aspekter beskrevs samt information om vår studie. Därefter kontaktades förskollärare i fyra olika kommuner via e-post och telefon. Vi fick svar från åtta förskollärare som tackade ja till att medverka i studien. De intresserade förskollärarna kontaktade vi igen och bokade tid för intervju om inskolning i förskolan. Sedan utformade vi en intervjuguide (se bilaga 2) där vi själva bestämde frågorna utifrån området inskolning i förskolan. Missivbrevet (se bilaga 1) och intervjuguiden (se bilaga 2) mejlades ut till respondenterna.

Respondenterna bestämde plats för intervjun så de skulle känna sig trygga i miljön och att det inte fanns några barn i närheten. Vi delade upp intervjuerna mellan oss och genomförde fyra intervjuer var. Fyra av intervjuerna genomfördes på förskolor och resterande fyra via telefon. Alla intervjuer spelades in och tog mellan 20 och 30 minuter. Enligt Bryman (2018) är inspelning av intervjuer en fördel eftersom det kan vara svårt att minnas vad respondenterna uttryckt. Alla intervjuer transkriberades totalt till 23 sidor text. Vi transkriberade fyra intervjuer var. Sedan bearbetade vi transkriberingarna tillsammans.

3.4 Tillförlitlighet

Vi har valt att diskutera studiens tillförlitlighet utifrån begreppen trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och en möjlighet att styrka och konfirmera (Bryman 2018).

Trovärdighet handlar om att studien är utförd enligt de regler som är etablerade (Bryman, 2018). Vi spelade in intervjuerna och transkriberade dem sedan. Efter vi transkriberat intervjuerna återkopplade vi till respondenterna och frågade om de ville läsa den transkriberade intervjun för att säkerställa att vi tolkat respondenternas svar riktigt och inte misstolkat något (Bryman, 2018; Kvale & Brinkmann, 2009). Studiens trovärdighet synliggjordes genom att vi intervjuat yrkesverksamma förskollärare utifrån vårt forskningsområde som arbetade på olika förskolor. För att öka studiens trovärdighet har vi använt oss av Vetenskapsrådet etiska forskningsprinciper, individskyddet, samtyckeskravet och konfidentialitetskravet (Vetenskapsrådet, 2017). De forskningsetiska principerna beskriver vi vidare under punkten etiska överväganden.

Studiens resultat har vi kopplat till tidigare studier och teorier vilket handlar om överförbarhet enligt Bryman (2018). Utifrån respondenternas svar har vi bearbetats resultatet för att kunna koppla till den teorin och forskning som vi har valt. Vi har varit intresserade av ett specifikt ämne nämligen inskolning i förskolan. För att påvisa studiens pålitlighet har vi beskrivit alla delar av forskningsprocessen noggrant.

För att kunna konfirmera studien har vi varit tydliga med att respondenterna inte kunde svara fel på frågorna i intervjuguiden. Vi har utgått ifrån att ha färre frågor för att kunna fördjupa oss i respondenternas svar samt att få utförligare beskrivningar och personliga svar. Vi har under intervjun varit medvetna om hur vi ställt våra frågor för att inte påverka respondenterna svar. I både metod och resultat har vi försökt hålla oss så neutrala som möjligt för att ge en tydlig bild av respondenternas svar. För att styrka vårt resultat har vi med flera citat från respondenterna. Det ger läsaren möjlighet att ordagrant ta del av vad resultatet bygger på.

3.5 Analyismetod

I studien användes en tematisk analys. Enligt Bryman (2018) är tematisk analys vanlig som analysmetod i kvalitativa studier. Den tematiska analysen utgick först från studiens syfte och frågeställningar. Därefter jämförde vi likheter och skillnader i respondenternas svar i varje fråga. Vi upptäckte att liknande svar fanns i andra frågor också. Därefter kategoriserade vi de svar som var sammanlänkade med varandra. Genom kodningen av det insamlade materialet kunde vi hitta flera gemensamma begrepp som exempelvis anknytning, trygghet, relationer, ansvar, inskolning, samverkan och samspel. Bryman (2018) förklarar att repetitioner i kvalitativa data är det vanligaste kännetecknet för att identifiera teman.

Dessa kategorier analyserades vidare och bildade sedan dessa tre teman: Förskollärares förberedelser inför inskolningen, Förskollärares roll i inskolningen och Samverkan med vårdnadshavare. Slutligen analyserades teman utifrån studiens teoretiska perspektiv anknytningsteori.

3.6 Etiska övervägande

Vi har beaktat Vetenskapsrådets (2017) forskningsetiska principer informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

Informationskravet beaktades genom att vi informerade respondenterna om studien genom missivbrevet (Se bilaga 1). I missivbrevet beskrev vi tydligt vårt syfte och metod för studien samt vilka rättigheter de har som respondenter. Vi var tydliga med att vi följer de forskningsetiska principerna som värnar om respondenternas integritet och hur vi hanterar känsliga uppgifter och vårt insamlade material för att det inte ska gå att hänföra till någon specifik respondent samt att allt material förstörs när studien är avslutad (Vetenskapsrådet, 2017). Missivbrevet (se bilaga 1) skickades till deltagarna innan de medverkade där de fick ge sitt godkännande att medverka i intervjun.

Deltagarna har fått bestämma utifrån samtyckeskravet att de vill medverka i studien frivilligt. Deltagarna har rätt att avbryta deltagandet i studien när de vill utan att uppge anledning till varför. Vi som genomför studien kommer då att förstöra allt insamlat material och inte använda det i studien (Vetenskapsrådet, 2017). Denna information delgavs respondenterna som fick ge muntligt samtycke innan studiens genomförande.

Respondenternas anonymitet utifrån konfidentialitetskravet har vi tillgodosett genom att vårt material inte går att hänföras till någon enskild person eller ort (Vetenskapsrådet, 2017). Vi uppfyller detta krav genom att benämna respondenterna som förskollärare i resultatet och analysdelen.

Dessutom har vi utifrån nyttjandekravet informerat deltagarna att det insamlade materialet bara kommer användas till studiens ändamål och allt material kommer att förstöras efter examination. Vetenskapsrådet (2017) tydliggör att nyttjandekravet ska tydliggöras för respondenterna innan intervjun påbörjas. Studien har tillgodosett nyttjandekravet då allt material har förvarats utan tillgång för obehöriga.

3.7 Litteratursökning och databassökningar

Litteratursökningen gjordes i databaserna Primo (Swepub) och ERIC (ProQuest). Vi har även använt Google som sökmotor. Vi använde oss av engelska och svenska sökord. De ord vi använde var "Early childhood education", "Preschool Education", "Relationship", "Introduction in preschool", "Child", "inskolning", "förskolan", "samverkan" och "trygghet". Artiklar och avhandlingar kontrollerades att de var referee granskade (peer reviewed) innan de användes. Vi fick cirka 1000 träffar per sökning så vi fick avgränsa ytterligare och valde att avgränsa genom att markera att sökningen endast skulle behandla utbildningsnivåerna: "förskola", "early childhood education" och "preschool education". Vi avgränsade även årtal till att artiklarna skulle vara från mellan 2010 och 2020. Därefter valde vi artiklar utifrån artiklarnas abstrakt som vi ansåg väsentliga för studien. Via biblioteket beställde vi litteratur när den anlät vi läste igenom relevanta kapitel för studien. Tidigare studentuppsatser publicerade på DIVA genom Mälardalens högskola bibliotekskatalog (Primo) sökte vi upp för att finna adekvat litteratur och forskning samt få inspiration och tips på artiklar av värde för studien. Artiklarna vi fann i tidigare studentuppsatser sökte vi senare upp även tidigare kursers artiklar relevanta för studien har vi använt oss av. Totalt har vi i studien använt oss av fem vetenskapliga artiklar och tre avhandlingar.

4. Resultat

I följande avsnitt presenteras resultatet. Resultatet består av tre teman; 1)förskollärarens förberedelser inför inskolningen, 2)förskollärarens roll i inskolning och 3)samverkan med vårdnadshavare. Citat som görs i resultatet kommer från de åtta förskollärare i denna studie.

4.1 Förskollärarens förberedelser inför inskolningen

I detta avsnitt beskrivs resultatet utifrån förskollärares syn utifrån planering i arbetslaget, första kontakten med vårdnadshavare och ansvarspedagog.

4.1.1 Planering i arbetslaget

Intervjuunderlaget visar att inskolning i förskolan startar med att arbetslaget gemensamt skapar en planering för inskolningen. Resultatet visar att ett bra samarbete inom arbetslaget handlar om att gemensamt skapa strategier för att inskolningen ska fungera. Strategierna handlar bland annat om arbetsfördelning, vem som ska ta ansvar för olika uppgifter, vem som ska ta huvudansvaret för den nya familjen och hur verksamheten för övriga barn ska utformas för att kunna pågå som vanligt.

Vi skickar ut en rad med papper med information och blanketter att fylla i om godkännande av dokumentation och information om barnet osv. Sedan under vår planering diskuterar vi lite vad vi kan göra under inskolningen. Viktigt att barnet får känna sig trygg med miljön och sin ansvarspedagog med ett exempel utforska gården. (förskollärare 1)

Det framgår i intervjuunderlaget att flera förskollärare arbetar utifrån en mall som kommunen har utformat för inskolning. Mallen beskrivs som riktlinjer för att få med allt viktigt som en inskolning behöver innehålla. Förskollärarna i studien synliggör att mallen underlättar för att inskolningen ska bli likvärdig för alla i kommunen. Mallen bygger på vad som anses aktuellt i inskolningsaspekter exempelvis vilka rutiner som anses viktigast att arbeta med i början. Resultatet visar att mallen har förutsättningar för arbetslagen att forma inskolningen utifrån sina egna förutsättningar och barns behov.

4.1.2 Första kontakten med vårdnadshavare

Ett sätt att nå ut till vårdnadshavare inför inskolning i förskolan är genom välkomstbrev. Resultatet visar att välkomstbrevet hälsar familjen välkomna till förskolan och beskriver förskolan och avdelningen barnet ska börja på. Vårdnadshavarna upplyses om att olika medgivanden behöver göras innan barnet börjar på förskolan. Intervjuunderlaget visar att det exempelvis handlar om barnet har specialkost, allergier och att förskolan behöver godkännande av dokumentation avseende barnet. Det framgår av förskollärarna i studien att förskolan gärna tar emot information om barnet. Informationen förskollärarna beskriver att de gärna tar del av handlar om barnets sovtider, mat eller frågor som vårdnadshavare vill lyfta om sitt barn. Vårdnadshavarna hälsas välkomna att kontakta förskolan om de har tankar och funderingar angående sitt barns inskolning visar resultatet. Resultatet visar att förskollärarna ser positivt till hembesök och de önskar att kunna återgå till hembesök framöver när rådande pandemi har lagt sig.

En förskollärare i studien uttrycker:

Tidigare har vi erbjudit hembesök hos barnet och vårdnadshavaren så att barnet får träffa sin pedagog i sin trygga miljö. Det är för att lättare kunna känna igen sen när barnet kommer på besök i förskolan första gången under inskolning. (förskollärare 1)

Ett annat sätt att komma i kontakt med vårdnadshavare inför inskolning i förskolan är att erbjuda inskolningssamtal. Syftet med inskolningssamtal beskrivs som ett första möte där

tankar, funderingar och förväntningar kan lyftas mellan förskollärare och vårdnadshavare. Inskolningssamtalet lyfts fram som ett tillfälle att få en bild av barnet och familjen, samt för att lära känna varandra. Det framgår att det handlar om att bygga god kommunikation mellan förskollärare och vårdnadshavare inför och under inskolningen. En förskollärare uttrycker:

Inskolningssamtalet ger mig ett första tillfälle att skapa en relation med familjen. Under inskolningssamtalet försöker vi få en tydlig bild av föräldrarnas förväntningar av förskolan. Föräldrarna får också information om förskolan så som viktiga rutiner och vilka som arbetar på avdelningen och förskolan. (förskollärare 8)

Förskollärarna i studien belyser att vårdnadshavares perspektiv på barnet och barnets utveckling är viktig för att få en tydlig bild av barnet inför första mötet med barnet. Vårdnadshavares förväntningar av förskoletiden lyfts fram som en viktig aspekt enligt förskollärarna i studien.

4.1.3 Olika inskolningsmodeller

Förskollärarna i studien beskriver främst den föräldraaktiva modellen som inskolningsmetod som aktuell för tillfället. De anser att inskolningmodellen ger vårdnadshavare ett vidgat perspektiv av förskolan som organisation samt förskolläraryrket. Förskollärarna i studien lyfter fördelen med föräldraaktiv inskolning för att lägga grunden till samverkan. En av förskollärarna beskriver:

Jag tycker ju också att det här med föräldraaktiv inskolning, det ger föräldrarna en inblick i förskolan. Vad är det som händer i förskolan, vad gör barnen på dagarna? Det ökar förståelsen för deras barns dagar på förskolan och vad som händer. Och också för vårt arbete. (förskollärare 2)

Det framgår att flera förskollärare har erfarenheter av andra inskolningsmetoder. Förskollärarna beskriver att olika inskolningsmodeller kan användas i samma arbetslag. Förskollärarna i studien förklarar att de arbetar utifrån en grundtid i sin planering samtidigt som tiden alltid är flexibel åt båda håll om behovet finns. En förskollärare förklarar hur en kombinerad inskolningsmodell med gruppinskolning och en föräldraaktiv inskolning som utgångspunkt går till under två veckor:

Man har mellan 4–5 barn som kommer under en period man lägger upp det på 14 dagar ibland går det fortare och ibland tar det längre tid. Vi försöker få in 1–2 dagar där vårdnadshavare är med i verksamheten sen släpper man. (förskollärare 5)

Förskollärarna i studien beskriver att en inskolning ska vara anpassad efter varje barns enskilda behov och förutsättningar. Detta beror på hur barnet accepterar separationen från vårdnadshavare och hur barnet knyter an till förskolläraren. Förskollärarna lyfter fram att när barnet vågar utforska miljön och visar sig trygg med förskollärarna och andra barn så har en relation etablerats.

Det beskrivs i intervjuunderlaget vikten av att bjuda in det nya barnet i den befintliga barngruppen och att få barnet att känna sig som en del i gemenskapen. Förskollärarna ser över vilka barn som är närvarande och väljer ut några barn som kan vara med och samspela med nya barn. Vilket beskrivs som ett sätt att skapa gemenskap mellan olika barn då barn har förmåga att locka barn in i leken på ett annat sätt än vuxna. Samhörighet med

andra beskriver förskollärarna som viktigt att utveckla för nya barn. Intervjuunderlaget visar att förskollärarna redan innan barnet kommer till förskolan tänker på att barnet ska känna sig som en viktig individ i gruppen. Innan inskolningen börjar så märks olika platser upp med barnets namn exempelvis hyllan i hallen, mat- och viloplatsen. En förskollärare beskriver att det skapar trygghet hos både barn och vårdnadshavare att barnet redan från start har en naturlig plats i gruppen.

Sammanfattningsvis kan inskolning vara flexibel menar förskollärare som har erfarenheter utifrån olika inskolningsmodeller. Samtliga förskollärare i studien föredrar föräldraaktiv inskolning då den ger vårdnadshavare god insyn i förskolans arbete. Inför en inskolning behövs en planering gemensamt i arbetslaget för att få med alla viktiga moment under inskolningen. Inför inskolningen bjuds vårdnadshavare in i förskolans värld genom välkomstbrev och enskilda samtal tillsammans med barnet.

4.2 Förskollärarens roll i inskolning

Resultatet visar att förskollärarens roll under inskolningen handlar om att skapa trygga relationer med både barn och vårdnadshavare. För att skapa trygga relationer beskriver förskollärarna att de behöver vara lyhörda, närvarande och engagerade. En förskollärare beskriver att:

Skapa relation, både barn och föräldrar ska känna trygghet i att vara här. (förskollärare 4)

Förskollärarna lyfter vikten att tänka på det egna förhållningssättet. Det vill säga hur förskolläraren möter upp barn och vårdnadshavare, såsom i samspel, genom kroppsspråk och ögonkontakt. Flera av förskollärarna i studien beskriver sin roll under inskolningen handlar om att läsa av olika situationer. Förskollärarna menar att de behöver ha en överblick av situationen för att kunna kliva in och ta kontakt med nya barn utifrån barnets villkor. Resultatet lyfter fram att relationsskapande med vårdnadshavare är viktigt utifrån flera aspekter. Genom att skapa relation med vårdnadshavare och få vårdnadshavarna att känna trygghet och tillit kommer vårdnadshavarna överföra sin trygghetskänsla till barnet. Barnet i sin tur utvecklar trygghet snabbare om vårdnadshavare är trygga.

Förskollärarna i studien beskriver att det finns olika faktorer som kan bidra till otrygga vårdnadshavare. Flera förskollärare poängterar att det är deras ansvar att motverka vårdnadshavarnas otrygghetskänsla. De anser att halva inskolningen är vårdnadshavarens, det handlar om att göra vårdnadshavare trygga. En av förskollärarna uttrycker:

Vad som är viktigt är att föräldrarna känner sig trygga med inskolningen. För otrygga föräldrar, nervösa föräldrar skapar otrygga barn. Tycker föräldrarna att det är jättejobbigt så märker barnen det. (förskollärare 2)

Resultatet visar att trygghet är grunden för en lyckad inskolning. Utan trygghet blir det svårt att skapa anknytning menar flera förskollärare. Intervjuunderlaget visar att flera förskollärare föredrar att arbeta i mindre barngrupper med tre fyra andra barn som det nya barnet får börja samspela med i början av inskolningsperioden. God och trygg anknytning med andra barn utvecklas om barnet får ta det i sin egen takt och utifrån sina egna

förutsättningar. Ibland kan inskolningen gå för fort och ibland behöver barnet få mera tid. En förskollärare beskriver en lyckad inskolning:

En lyckad inskolning då är väl att vi ser till att vi har ett kvitto på att vi gör efter barnets bästa, inte utifrån förskolans bästa. Att vi gör på olika sätt är också ett kvitto på att det är lyckat eftersom barnen är olika. (förskollärare 3)

Förskollärarna anser att inskolningstiden måste vara flexibel för att kunna anpassas till barnet och familjens behov och förutsättningar. Vidare belyser förskollärarna att processen kring barnets inskolning måste ske utifrån att barnet blir trygg i miljön tillsammans med någon barnet redan är trygg tillsammans med, oftast vårdnadshavaren. Barnet behöver få utforska allt det nya och utveckla trygghet tillsammans med sin ansvarspedagog. Förskollärarna i studien lyfter att barnen behöver få ta god tid på sig att utforska och utveckla trygghet. Det framkommer att förskollärarna är eniga i studien att den tid som läggs för att skapa anknytning i början av en inskolning är otroligt viktig.

4.2.1 Ansvarspedagog

Ansvarspedagog på förskolan beskrivs i resultatet som den förskollärare som har tilldelats ansvaret för barnet samt att skapa anknytning. Förskollärarna i studien beskriver att anknytning bör ske utifrån barnets premisser för att känna sig trygg. Resultatet visar att ansvarspedagogen behöver ibland backa undan och tillåta barnet söka trygghet hos vårdnadshavaren. Några förskollärare beskriver att det handlar om att när barnet känner sig trygg har barnet lättare att intressera sig för nya saker. Förskollärarna i studien menar att barn har olika strategier att ta till sig det nya. Det framgår att förskollärarna försöker locka till sig barnet genom leksaker eller spännande aktiviteter. Ett annat sätt som beskrivs för att närma sig barnet är att vårdnadshavaren kan locka barnet med i aktiviteten. Förskollärarna beskriver att då kan de be vårdnadshavare backa undan och ta över när barnet blivit lite modigare. Barnen visar ofta tydligt om de tillåter någon pedagog att ta över, Förskollärarna beskriver att ansvarspedagogen behöver vara lyhörda för barnets signaler innan de tar över från vårdnadshavaren exempelvis vid blöjbyte. Det framkommer av förskollärarna i studien att fördelningen av huvudansvaret för det nya barnet kan se olika ut.

Sen är det ju också så, har vi haft familjen förut och relationen har fungerat då brukar vi också anpassa den pedagogen till den familjen. (förskollärare 3)

Några förskollärare beskriver att en eller två ur personalen tar hand om inskolningen. En annan förskollärare menar att hela arbetslaget har ansvar för det nya barnet så att alla i arbetslaget har möjlighet att lära känna barnet.

Sammanfattningsvis visar resultatet att förskollärarens främsta roll under inskolningen är att skapa en trygg relation till barn och vårdnadshavare. Förskollärarna betonar sitt eget förhållningssätt och kompetenser för att genom flexibilitet kunna anpassa inskolningen efter varje enskilt barn. Anknytningspersonen på förskolan har oftast ansvaret för barnet och vårdnadshavaren dock kan olika anknytningspersoner axla ansvaret utifrån förutsättningar som passar bäst.

4.3 Samverkan med vårdnadshavare

God relation och kommunikation är de centrala aspekter för att utveckla en samverkan mellan förskollärare och vårdnadshavare under inskolning. Under inskolningssamtalet kan vårdnadshavaren delge förskolläraren sin syn på barnets behov och förutsättningar. Förskollärarna i studien förklarar samverkan och inskolningssamtal som en metod där vårdnadshavare får möjlighet att förklara och berätta om sina förväntningar av förskoletiden. En fungerande samverkan gällande barnet bygger på att förskollärare och vårdnadshavare utvecklar samsyn om barnet. Det beskrivs i resultatet vikten av att skapa en god relation och kommunikation med vårdnadshavarna för en lyckad inskolning. Flera av förskollärarna i studien beskriver för att utveckla en god relation krävs förmågan att lyssna in och tolka varandra speciellt om det är förstagångsföräldrar. Att ge vårdnadshavare respons beskrivs som viktigt. Vidare tydliggörs vikten av att lyssna in vad vårdnadshavare har att säga om sitt barn samt att vårdnadshavarna känner att det inte finns fel frågor utan man som förskollärare är öppen att ta in det vårdnadshavaren har att säga. Det framgår att på sikt kan det leda till att andra frågor gällande barnet lyfts framöver. I studien anser flera förskollärare att kommunikation är lika viktigt som relation och att vara lyhörd för ett fungerande samarbete med hemmet. En av förskollärare uttrycker följande:

Våga låta det gå fort, och våga låta det ta tid. Att inte påskynda något som inte behöver och inte sakta ner något som inte behöver saktas ner. Som god kommunikation är jätteviktigt under inskolning. (förskollärare 2)

Flera förskollärare uttrycker en osäkerhet i att kommunicera med vårdnadshavare som inte behärskar svenska språket. Det beskrivs som en svårighet att skapa anknytning och relation med vårdnadshavare och barn som inte pratar samma modersmål som pedagogerna i förskolan. Det lyfts fram att vårdnadshavare med annat modersmål inte får samma förutsättning att kommunicera verbalt. Flera förskollärare beskriver att de tänker på sitt förhållningssätt och att de har ansvar att ta kontakt med alla vårdnadshavare och barn och kommunicera i den mån det går. Barn som inte kommunicerar verbalt kommunicerar ofta med kroppsspråket. En förskollärare menar:

Har man inte språket kan det bli svårare, då får man använda sig av kroppsspråket, tecken och tolk men jag tror på att man måste skapa en bra relation. (förskollärare 2)

Kroppsspråket uttrycker ofta barn naturligt utifrån det barnet upplever för tillfället. Förskollärarna beskriver att de behöver våga prata med föräldrarna och framföra det naturliga i barnets reaktion. Relation och kommunikation beskrivs i resultatet som viktigt för att skapa en långsiktig samverkan mellan hemmen och förskolan.

Intervjuunderlaget visade att förskollärarna gärna ser att vårdnadshavare visar nyfikenhet tillsammans med barnet samt utforskar och samspekar med varandra. Vårdnadshavare beskrivs vara den trygga punkten för barnet och göra allt med sitt barn under den föräldraaktiva inskolningen som exempelvis ansvarar över alla dagliga rutiner exempelvis blöjbyte, påklädning och läggning. En av förskollärarna uttrycker:

Vårdnadshavaren är även viktig i olika rutinsituationer så vi pedagoger får information hur barnet fungerar bland annat i matsituation, sovtider och blöjbyten. (förskollärare 5)

Det lyfts fram att ha vårdnadshavarna med på förskolan under en längre tid gör att förskollärare och vårdnadshavare kommer nära varandra. Förskollärarna beskriver i resultatet att de finns som stöd för vårdnadshavarna. Det kan till exempel handla om att barnen blir ledsna vilket är en naturlig reaktion för barnet när något främmande eller skrämmande sker. En förskollärare beskriver ett scenario som kan hända under en inskolning:

När pedagogen säger att de kan hålla sig lite i utkant eller gå iväg ett tag inte dra ut på det. Utan testa säg hej då och säg att du kommer snart och gå. Blir barnet ledsen förstår vi att det gör ont i föräldrarnas hjärta men oftast går det över snabbt. Och att lita på oss pedagoger att om det inte går över så hämtar vi föräldern. (förskollärare 2)

Sammanfattningsvis visar resultatet att förskollärarens roll under samverkan bygger på öppen dialog, kommunikation och lyhördhet. Kommunikationssvårigheter som uppstår behöver övervinnas och samsyn om barnet utvecklas vilket påverkar tiden för samverkans utveckling. Förskollärare visar kännedom att svårigheter finns i samband med samverkan och använder sig av olika strategier utifrån tidigare erfarenheter.

5. Analys

I detta avsnitt kommer resultatet analyseras utifrån de centrala begrepp som finns inom anknytningsteorin. Vidare kopplas detta också till tidigare forskning samt annan relevant litteratur. Analysavsnittet är uppdelat i Trygg inskolning, Anknytning och Skapa goda relationer med vårdnadshavare.

Här redogörs i vår analys utifrån det resultatet av insamlat kvalitativa data som är kopplat till studiens frågeställningar.

5.1 Trygg inskolning

Resultatet visar att för att nå en trygg inskolning krävs både planering och samarbete med hemmet. Begreppet trygghet kan uppfattas som ett relativt lätt begrepp som har en tydlig definition i styrdokumentet för förskolan (Skolverket, 2018). Beskrivningarna av förskollärarnas erfarenheter avseende begreppet trygghet kan betyda att förskollärarna har goda kunskaper inom området (Eckeskog, 2019). Förskollärarnas erfarenheter kan kopplas till barnkonventionen som lyfter barns rätt till barnomsorg i en trygg miljö (Unicef, 1989). Begreppet inskolning synliggörs tydligt i resultatet och handlar främst om inskolningen samt vilka riktlinjer som behöver följas inför förskolestarten. Anknytning mellan barn och förskollärare skapas ur känslomässiga relationer lyfter förskollärarna i studien vilket oftast uppstår tillsammans med anknytningspersoner något som Hagström (2010) tar upp i sin avhandling. I de Allmänna råden för måluppfyllelse för förskolan (Skolverket, 2017) förespråkar att en mall för inskolningen ska ligga till grund för inskolningen. Förskollärarna i studien använder sig av en mall för inskolningen. I likhet med Arnesson Eriksson (2010) visar studiens resultat att förberedelserna inför förskolestarten handlar

om att skapa en struktur och planering för att förbereda förskolans personal, vårdnadshavare, nya barn och befintlig barngrupp.

Resultatet visar att trygghetsskapande är en grundläggande faktor för en lyckad inskolning. Forskningen menar att utan trygghet skapas inte förutsättningar till en trygg inskolning och anknytning (Broberg m.fl., 2012; Niss 2017). Förskollärarna beskriver att vårdnadshavarens egna känslor inför inskolningen kan överföras till barnet. Vuorinen (2010, 2020) lyfter att trygga vårdnadshavare förmedlar trygga känslor medan otrygga vårdnadshavare förmedlar otrygga känslor vilket kan påverka barnets känslor under inskolningen.

Resultatet visar att förskollärare i studien arbetar enligt anknytningsteorins trygghetscirkel. Trygghetscirkeln handlar om hur förskollärare övertar vårdnadshavarens roll som trygg bas och säker hamn för barnet under inskolningsprocessen (Broberg m.fl., 2012). För att kunna förflytta trygghetscirkeln från vårdnadshavare till förskollärare behöver anknytning utvecklas vilket resultatet visade oftast sker med en eller flera anknytningspersoner (Niss, 2017). I förskollärarnas beskrivningar om inskolning i förskolan är trygghetscirkeln med begreppen trygg bas och säker hamn centrala under inskolningen i förskolan. Commodaris (2012) trygga bas och säkra hamn synliggörs i början av inskolningen i form av vårdnadshavare är barnets trygga bas och säkra hamn som sedan förflyttas till någon pedagog på förskolan. Barnet utforskar omgivningen med den trygga basen i närheten och om barnet upplever något skrämmande så återvänder de till den säkra hamnen. När trygghetskänslan infunnit sig beger sig barnet i väg på nya utforskningar. I likhet med Broberg m.fl. (2012) och Aspelin (2013) visar studien att förskollärare anser att trygghet hos barnet är förutsättning för vidare utveckling och kunskapssökande.

Resultatet visar att en ansvarig pedagog utses på flera förskolor som kommer bära huvudansvaret för förberedelser inför inskolningen samt har ansvaret för kontakt- och relationsskapande med vårdnadshavare och barn som inskolas. Enligt Commodari (2012) blir den ansvariga pedagogen barnets främsta anknytningsperson vidare menar Broberg m.fl. (2012) att det är anknytningspersonen som har ansvaret att skapa en trygg god relation med barnet i olika situationer under inskolningen.

Förskollärarna lyfter i resultatet att barnet får ta anknytningsprocessen i sin egen takt och utforska den nya miljön när de känner sig trygga. Resultatet kan tolkas som att förskollärarna har god mentaliseringsförmåga. Det handlar om att kunna sätta sig in i andras tankar och känslor för att skapa en anknytning (Evenshaug & Hallen, 2001). Evenshaug och Hallen (2001) och Wennerberg (2008) menar i enlighet med resultatet i vår studie att barnet har rätten att välja annan anknytningsperson än den ansvariga pedagogen vid inskolningen. Det beskrivs i resultatet att i arbetslaget har alla ansvaret för barnets trygghet och knyter barnet an till någon annan pedagog än den utsedda ansvarspedagogen så har barnet utvecklat en starkare känslomässig relation till den pedagogen än till ansvarspedagogen (Hagström, 2010). Förskollärarna uttrycker att deras förhållningssätt är viktigt för att få god relation till barnet och vårdnadshavaren. Enligt Markström och

Simonsson (2018) är grunden till att utveckla en anknytningsrelation lyhörddhet, närvarande och flexibilitet i det egna förhållningssättet.

5.2 Skapa goda relationer med vårdnadshavare

För att skapa goda relationer med vårdnadshavare påpekar förskollärarna vikten av att ha en samsyn om barnets behov. Enligt Broberg m.fl. (2012) bygger ett gott samarbete på ömsesidig tillit och förtroendefulla relationer. En fördel som förskollärarna lyfter med föräldraaktiv inskolning är att den ger möjlighet att utveckla relation, samspel och samverkan. En annan fördel som förskollärarna lyfter är att barn och vårdnadshavare har möjlighet att samspela med varandra när barnet börjar utforska förskolan, vilket Broberg m.fl. (2012) och Niss (2017) skriver fram som en trygg bas. Förskollärarna är dock positiva till alternativa inskolningsmodeller då det är barn och vårdnadshavares behov som styr vilken modell som är mest lämplig.

Samarbete är ett begrepp som förskollärarna nämner handlar om deras samverkan med vårdnadshavare. Förskollärarna belyser att kommunikation har stor betydelse för att skapa samverkan, Enligt Eckeskog (2019) är samverkan svår att utveckla om kommunikation saknas mellan förskollärare och vårdnadshavare. Vuorinen (2010) anser att kommunikation handlar om att alla röster ska bli hörda. Förskollärarna uttrycker att samverkan och samarbete med vårdnadshavare börjar redan när barnet fått plats på förskolan och välkomstbrev skickas eller när vårdnadshavare kommer på inskolningssamtal. Vilket stämmer överens med Vuorinens partnerskapsprincipen mellan vårdnadshavare och förskollärare vid inskolningssamtalen där de genom kommunikation gemensamt lägger upp inskolning utifrån barnets bästa, vårdnadshavares behov och ansvarsfördelning mellan vårdnadshavare och förskollärare. Eckeskog (2019) lyfter att utebliven samsyn kan skapa olika maktpositioner. Förskollärarna uttrycker att kommunikation ibland kan vara utmanande om vårdnadshavare inte har förmågan att uttrycka sig verbalt på samma språk som förskolläraren. Samtidigt uttrycker förskollärarna att all kommunikation inte behöver ske verbalt utan kommunikation även sker via kroppsspråk. Enligt Simonsson (2018) kan kommunikationssvårigheter övervinnas om det finns en öppen relation mellan vårdnadshavare och förskollärare där man kan delge varandra sina erfarenheter.

6. Diskussion

I följande avsnitt presenterar vi vad som framkommit i studien i relation till våra frågeställningar. I resultatdiskussionen diskuterar vi om förskollärarnas arbete under inskolning och betydelsen av god relation till vårdnadshavare. Sedan kommer metoddiskussion där vi diskuterar studiens metodval. Därefter slutsats, studiens relevans för förskolläraryrket och slutligen presenteras förslag på fortsatta studier.

6.1 Resultatdiskussion

I följande avsnitt presenteras resultatdiskussionen som består av två teman, förskollärarnas beskrivning av sitt arbete med inskolning och förskollärarnas beskrivning av sin och vårdnadshavares roll i samband med inskolningen.

6.1.1 Förskollärarnas arbete med inskolning

Studiens resultat visar att förskollärarna uppvisar en medvetenhet gällande inskolning genom deras förberedelser inför mötet med barn och vårdnadshavare. Förskollärarna planerar och arbetar utifrån en mall för att skapa gynnsammare förutsättningar för inskolning. Enligt Skolverket (2017) kan förskollärares förhållningssätt påverka kvaliteten på inskolningen. Att ha en gemensam mall för inskolning att följa där grunderna finns anser vi liksom Arnesson Eriksson (2010) är viktigt samtidigt så menar vi att mallen inte får ta över inskolningen så att förskollärarnas flexibilitet försvinner.

Studiens resultat påvisar även att förskollärarna vill skapa en trygg inskolning utifrån varje barns behov och förutsättningar genom olika inskolningsmodeller samt att inskolningen utgår från läroplanens riktlinjer. Vi tolkar resonemanget som att barnet har ett stor inflytande över sin egen inskolning även om barnet inte kan uttrycka sig verbalt vilket vi även kan utläsa ur läroplan för förskolan om barns inflytande (Skolverket, 2018). Vi menar likt Commodari (2012) att barnet ska ha rätt till att utforska miljön och skapa en relation med någon vuxen i förskolan som de känner trygghet med och kan tillämpa som anknytningsperson. Barn är egna unika individer med rätt att bestämma över sitt eget liv efter förmåga vilket gör att vi anser att barn besitter kunskaper redan från tidig ålder att avgöra vem de känner trygghet till (Unicef, 1989). Det är något som vi kan jämföra med Arnesson Eriksson (2010) som menar att barn söker oftast upp pedagoger när barnet känner sig trygg med miljön och rutiner. Förskollärarna i studien synliggör att de arbetar utifrån läroplan för förskolan vilket vi anser är en trygghet för både barns och vårdnadshavares trygghet under inskolningen (Skolverket, 2018).

Samtliga förskollärarna har uttryckt att de har utrymme att skapa sin egen inskolningsmodell som är anpassad till barn och familjer. Att som förskollärare få det utrymmet att skapa egna inskolningsmodeller anser vi vara en stor fördel. Egna inskolningsmodeller ger oss som förskollärare förutsättningar att följa läroplan för förskolan som lyfter att barns olika behov och förutsättningar ska ligga till grund för undervisningen (Skolverket, 2018). Broberg m.fl. (2012) beskriver liksom läroplan för förskolan att uppdraget är att tillgodose barns behov. Trots möjligheten att utveckla egna inskolningsmodeller framkommer det i resultatet att förskollärarna i studien använder sig främst av den föräldraaktiva inskolningsmodellen. Förskollärarna uttrycker sig positiva till den inskolningsmodellen då vårdnadshavarna får en inblick i förskolans organisation samt förskolläraryrket.

Det framgår i resultatet att huvudansvaret att ta emot det nya barnet under inskolning kan se olika ut. Oftast är det förskollärare som är ansvarspedagog men det förekommer även att flera i arbetslaget har ansvaret för det nya barnet. Några av förskollärare i studien tar upp

att endast en ansvarspedagog ska ta emot barnet och familjen för att skapa trygghet. En annan förskollärare menar däremot att två pedagoger eller hela arbetslaget bör ha ansvaret för inskolningen, i syfte med att det nya barnet knyter an till en av dem. Det är något som vi kan relatera till vad Broberg m.fl. (2012) uttrycker om vikten av att barnet ska känna sig tryggt och bekräftad, samt vikten av egentid med ansvarspedagogen i början av inskolningen. Anknytning är inget som bara infinner sig utan behöver växa fram. Hagström (2010) påtalar detta genom att beskriva anknytning som en känslomässig relation mellan barnet och anknytningspersonen. Att ha förmågan att läsa av barn är en viktig egenskap som förskollärare tänker vi, att närma sig barnet på barnets villkor skapar trygghet och ur trygghet skapas anknytning.

6.1.2 Samverkan med vårdnadshavare

Förskollärarna i studien lyfter fram punkter som trygghet, relation och anknytning som betydande under en inskolningsprocess. Vi instämmer i enlighet med Brebner m.fl. (2015) att skapa trygghet, relation och anknytning med både barn och vårdnadshavare är betydelsefulla. Om inte trygghet, relation och anknytning kan skapas tänker vi att då behöver man som förskollärare se över sitt eget arbets- och förhållningssätt och skapa förändring då målet är att barn och vårdnadshavare ska känna trygghet med förskolan och personalen.

Förskollärarna i studien framhåller att god föräldrakontakt är viktigt för att kunna möjliggöra förutsättningar rörande barnets behov i samband med inskolningen. Studiens resultat visar att relationen till vårdnadshavarna har stor betydelse för förskollärarnas arbete med barns inskolning och anknytning i förskolan. Förskollärarna anser att det är viktigt att ha samsyn om barnets behov för att skapa goda relationer med vårdnadshavare. De är positiva till föräldraaktiv inskolning, den ger möjlighet att utveckla relation, samspel och samverkan. Simonsson (2018) belyser att olika inskolningsmodeller skapar olika förutsättningar för trygghetsskapande. Vi tänker att det å ena sidan finns en risk med föräldraaktiv inskolning där vårdnadshavare inte vågar uttrycka sin åsikt och deltar på förskollärarens premisser. Med å andra sidan att en välfungerande kommunikation mellan hemmet och förskolan är viktigt för att kunna dela information och tankar om barnet.

Förskollärarna i studien förklarar olika hinder som kan uppstå i en inskolning. Språkbrister kan ses som ett hinder i förskollärarnas arbete med att få till en fungerande inskolning. Eckeskog (2019) påpekar att kommunikation har en stor betydelse mellan hemmet och förskolan, saknas förutsättningar för det kan inte samverkan utvecklas. Även Simonsson (2018) framhåller att en god samverkan mellan hemmet och förskolläraren skapar även förutsättningar till en god anknytning för barnet i förskolan. Vi tänker för det första att det handlar om förskollärarnas oro att bemöta vårdnadshavare som inte kan språket. Detta kan leda till enligt våra tankar är om alla barn och vårdnadshavare verkligen får en likvärdig inskolning om det finns bristande språkkunskaper. För det andra tänker vi att det är av stor vikt att vårdnadshavarnas delaktighet och åsikter har en betydande roll för den pedagogiska verksamheten.

Förskollärarna i studien framhåller att god föräldrakontakt är viktigt för att kunna möjliggöra förutsättningar för barnets behov i samband med inskolningen. Vi kopplar förskollärarnas beskrivningar till forskning som Aspelin (2013) genomfört att när människor delger varandra information skapar även interaktion. Vi tänker att om både förskollärare och vårdnadshavare är öppna för att skapa möjligheter till att samarbeta för barnets bästa så blir det en meningsfull tid för barnet i förskolan. Vidare funderar vi även att om vårdnadshavare känner trygghet skapas goda förutsättningar för att barnet känner sig tryggare i att upptäcka förskolan. Det är något som både Aspelin (2013) och Brebner m.fl. (2015) betonar om förskollärarnas förhållningssätt samt ansvar för relationsskapandet. Även Eckeskog (2019) och Vuorinen (2010) lyfter i studien att en god kommunikation bidrar till en förbättrad samverkan mellan förskolan och hemmet. Resultatet påvisar att förskollärare ibland ställs inför olika utmaningar under relationsskapandet med vårdnadshavare. Eckeskog, (2019), Karlsson & Pärälä-Littunen (2017) och Vuorinen, (2010,2020) lyfter alla att utebliven relation och samsyn om barnet kan skapa maktpositioner mellan vårdnadshavare och förskollärare. Vi tänker att maktpositioner inte bör finnas inom förskolan utan att förskollärarens profession handlar om barnets bästa och utformningen av inskolningen bör därför utgå från barnets behov och förutsättningar. Förskollärare visar i resultatet att vissa vårdnadshavare kan behöva mera tid på sig utifrån sina egna förutsättningar exempelvis språkbrister eller osäkerhet. I resultatet uttrycker förskollärare att relationsskapande med vårdnadshavare måste få ta tid och att man inte får ge upp utan prova olika vägar till att utveckla en god relation till vårdnadshavare.

6.2 Metoddiskussion

Vi anser att vårt metodval, semistrukturerad intervju för datainsamlingen har varit relevant för studiens syfte och frågeställningar. Vi valde att genomföra en kvalitativ studie eftersom vi ville undersöka förskollärares erfarenheter i samband med inskolning. Intervjuer visade sig vara ett relevant verktyg för att besvara studiens syfte och frågeställningar (Kvale & Brinkmann, 2009). Kvalitativa intervjuer är en forskningsmetod för insamling av data som utgår från samspel mellan respondenten och intervjuaren där intervjuarens erfarenheter av forskningsområdet ligger till grund för följdfrågor. Det handlar dessutom att intervjuaren har erfarenheter att intervjua så intervjun inte upplevs mekanisk utan mera som ett samtal (Kvale & Brinkmann, 2009). Genom att vi intervjuade åtta förskollärare från sex olika förskolor gällande deras erfarenheter fick vi ett fylligt material att analysera och utgå ifrån. Enligt Bryman (2018) är fördelen med semistrukturerad intervju att vi kunde jämföra respondenternas svar samt att följdfrågor kunde ställas under intervjun. Nackdelen med semistrukturerad intervju är att det tar lång tid både till planering av genomförande samt transkribering av intervjuerna (Bryman, 2018).

Intervjuerna genomfördes både på plats på förskolorna och via telefon utifrån respondenternas önskemål. Semistrukturerade intervjuer som metod innebär frågor utan givet svar där respondenterna har möjlighet att uttrycka sina egna tankar och erfarenheter. I stället för en semistrukturerad intervju hade vi kunnat göra en kvantitativ studie med

enkäter som datainsamlingsmetod. Då hade vi fått fler svar och möjligen fler variationer av svar. Nackdelen med enkäter hade varit att inte kunna ställa några följdfrågor till respondenterna (Bryman, 2018).

Vi använde oss av målstyrt urval som innebär att respondenterna i studien valdes utifrån deras erfarenheter inom ämnet studien riktar sig till. Eftersom vi ville ha erfarna förskollärare så spelar deras utbildning en stor roll. Valet av respondenterna har vi utgått från vad läroplan för förskolan (Skolverket, 2018) uttrycker att det är arbetslaget som ska tillgodose barnets behov av omsorg samtidigt som det är förskolläraren som bär ansvaret. Däremot om vi hade valt bekvämlighetsurval då hade vi kunnat använda oss av respondenter som fanns lätt tillgängliga för oss och som vi har en relation till (Bryman, 2018). Vilket skulle underlätta för oss att hitta respondenter att delta i studien. Vi ansåg dock att det fanns en risk att svaren skulle bli missvisande eftersom vi känner respondenterna.

Respondenterna fick tillgång till frågorna innan intervjuernas start. En av orsakerna till att vi skickade ut intervjuguiden innan intervjun handlade om att deltagarna skulle få möjlighet att förbereda sig och tänka igenom sitt arbetssätt (Bryman, 2018). Dialogen mellan oss och respondenterna upplevdes bekväm och respondenternas svar kom naturligt vilket kan bero på att de fått tid att reflektera över frågorna innan intervjun. Fördelen med att skicka ut intervjuguiden innan är att respondenterna kunde förbereda svar. Nackdelen med att skicka ut intervjuguiden i förväg är att respondenterna inte svarade spontant på intervjufrågorna. De intervjufrågor som gjorts för studien kan därmed tolkas som lättförståeliga för respondenter som besitter kunskap om området.

Intervjuerna genomfördes under pandemin Covid-19. Folkhälsomyndighetens rekommendationer samt förskolans riktlinjer var något som vi fick förhålla oss till. Begränsningarna av detta gav oss inte utrymme att genomföra intervjuerna tillsammans.

Fördelen med att genomföra en intervju i taget i en miljö respondenten valt upplevde vi var att vi kunde koncentrera oss på vad respondenten uttryckte. Nackdelen med att intervjua en till en eller via telefonintervju handlar om att den som intervjuar inte har möjlighet att läsa av respondentens kroppsspråk. Fördelen med ljudupptagning är att vi kunnat lyssna igenom intervjuerna flera gånger och materialet till studien blev rikligt. Utifrån inspelningarna har vi kunnat använda exakta citat som respondenterna uttryckt. Det hade kunnat vara en fördel främst för att uppfatta kroppsspråk och ställa andra följdfrågor till respondenterna utifrån enskild tolkning av respondentens svar.

Analysmetod vi valde anser vi varit givande för studiens syfte så vi har kunnat presentera en rättvis bild av det insamlade materialet. Vi använde tematisk analys som analysmetod. Fördelen med tematisk analys är att det är en enkel och flexibel metod som har gett oss möjligheten att identifiera, koda, analysera och presentera olika teman i studien. Nackdelar under den tematiska analysen har varit att det var svårt att bestämma vad man skulle fokusera på när teman skulle identifieras samt att tänka på att alla tolkningar måste vara förankrade i teori.

6.3 Slutsats

I förskollärarnas beskrivningar framkommer att de anser att det är viktigt med trygghetsskapande under barns inskolning. Förskollärarnas förhållningssätt och medvetenhet om anknytningens betydelse för barns känslomässiga anknytning framkommer i studien. Ett gott samarbete mellan hem och förskola samt fokus på det enskilda barnet, barnets och familjens behov, skapar förutsättningar för anknytning under inskolning visas tydligt i resultatet.

6.4 Studiens relevans för förskolläraryrket

Vi anser att inskolning är en process som alla barn och familjer som kommer till förskolan måste gå igenom. Vi tänker att alla verksamma förskollärare, med eller utan erfarenheter av inskolning, behöver utveckla en bra relation till barn och vårdnadshavare i första hand för att inskolningen ska bli positiv för alla. Vidare anser vi att studien om inskolning är relevant för verksamma förskollärare, förskollärarstudenter och rektorer inom förskoleverksamhet.

6.5 Fortsatt studier

För vidare forskning hade varit intressant att undersöka vårdnadshavares perspektiv och erfarenheter kring inskolning. Det hade varit lärorikt att vara med under inskolning av nya barn och använda observation som metod. Observation som metod skulle ge ett bredare perspektiv på hur vårdnadshavare och förskollärare skapar relationer med varandra. Vuorinen (2010) menar att förskollärarens förhållningssätt skapar känslor hos vårdnadshavare och utifrån dessa känslor skapas samverkan. Känslor hos vårdnadshavare i det första mötet med förskolan skapar förutsättningar för samverkan har studien visat. Därför skulle detta område vara intressant att forska vidare i för att få vårdnadshavares perspektiv.

En annan inriktning av nyfikenhet som väckts är rektorns ansvar för en trygg inskolning (Skolverket, 2018). Under studiens gång har vi inte hittat något stöd för detta. Det vore intressant att följa upp och se hur förskolorna tänker angående detta och om de följer riktlinjerna som läroplanen för förskolan belyser.

Referenser

- Arnesson Eriksson, M. (2010). *En bra start – om inskolning och föräldrakontakt i förskolan*. Stockholm: Lärarförbundets förlag.
- Aspelin, J. (2013). *I mötet sker lärandet*. Hämtad från <https://www.lararen.se/specialpedagogik/forskning/i-motet-sker-larandet>
- Brebner, C., Hammond, L., Schaumloffel, N., & Lind, C. (2015). Using relationship as a tool: early childhood educators' perspectives of the child – caregiver relationship in a childcare setting. *Early Child Development and Care*, 185 (5), 709-726. Doi: 10.1080/03004430.2014.951928. Hämtad från <https://dspace.flinders.edu.au/xmlui/bitstream/handle/2328/35708/Brebner%20Using%202014.pdf;jsessionid=0E84F98316225BFBE4D0353D6CBE1199?sequence=1>
- Broberg, A., Granqvist, P., Ivarsson, T., & Risholm Mothander, P. (2006). *Anknytningsteori: Betydelsen av nära känslomässiga relationer*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Broberg, M., Hagström, B., & Broberg, A. (2012). *Anknytning i förskolan: vikten av trygghet för lek och lärande*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (3., [rev.] uppl.). Malmö: Liber.
- Commodari, E. (2012). Preschool Teacher Attachment, School Readiness and Risk of Learning Difficulties. *Early Childhood Research Quarterly*, 28(1), 123-133. Hämtad från <https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/S0885200612000348?token=0C78A3185B614F1D74F5009798957B6675076FE3B1976532B32FE93100356E22204F5E776698200F9BA1CF14602A5525>
- Diskrimineringslagen* (SFS 2008:567). Hämtad från Kulturdepartementets webbplats: <http://rkrattsbaser.gov.se/sfst?bet=2008:567>
- Eckeskog, L. (2019). *Kommunikation i förskolan: Förskollärares och barnskötares kommunikation med föräldrar i ett digitaliserat medielandskap*. (Doktorsavhandling, Umeå universitet, Umeå, Umeå studies in the Educational Sciences Nr 30, Medier och kommunikation nr 17). ISBN 978-91-7855-006-7. Hämtad från <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1275842/FULLTEXT02>
- Evenshaug, O., & Hallen, D. (2001). *Barn- och ungdomspsykologi*. (2; uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Hagström, B. (2010). *Kompletterande anknytningsperson på förskola*. (Doktorsavhandling, Malmö Högskola, Malmö). Malmö: Holmbergs.
- Jensen, E., & Jensen, H. (2014). *Professionellt föräldrasamarbete*. (2, uppl.). Stockholm: Liber AB.
- Karlsson, M., & Pärälä-Littunen, S. (2017). Managing the gap- policy and practice of parents in child care and education. *Nordic Journal of Studies in Education*. 3 (2). 119-122. Doi:

[10.1080/20020317.2017.1389137](https://doi.org/10.1080/20020317.2017.1389137). Hämtad från
<http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1140649/FULLTEXT01.pdf>

- Kihlbom, M., Lidholt, B. & Niss, G. (2009). *Förskola för de allra minsta: på gott och ont*. Stockholm: Carlsson.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (2, uppl.). Lund: Studentlitteratur AB.
- Lindgren, C., & Torro, T. (2017). *Trygg inskolning - Grunden för en givande förskoletid*. Stockholm: Gothia fortbildning.
- Markström, A-M., & Simonsson, M. (2017). Introduction to preschool: strategies for managing the gap between home and preschool. *Nordic Journal of Studies in Education*, 3 (2), 179-188. Doi: 10.1080/20020317.2017.1337464. Hämtad från
<http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1140649/FULLTEXT01.pdf>
- Niss, G. (2009a). Samspelet mellan barn och vuxna. I M. Kihlbom, B. Lindholt., & G. Niss. *Förskola för de allra minsta: på gott och ont*. (s. 18–24). Stockholm: Carlsson.
- Niss, G. (2009b). Barnets start i förskolan. I M. Kihlbom, B. Lindholt., & G. Niss. *Förskola för de allra minsta: på gott och ont*. (s. 25–33). Stockholm: Carlsson.
- Niss, G. (2017). *Att börja i förskolan*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Niss, G., & Söderström, A. (2006). *Små barn i förskolan: den viktiga vardagen och läroplanen*. (2. uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Sheridan, S., Pramling Samuelsson, I., & Johansson, E. (2011). *Förskolan – arena för barns lärande*. Stockholm: Liber AB:
- Skollag* (SFS 2010:800). Hämtad från Utbildningsdepartementets webbplats:
<https://www.regeringen.se/49b729/contentassets/c507a849c3fa4173b7d03df20bad2b59/den-nya-skollagen---for-kunskap-valfrihet-och-trygghet-hela-dokumentet-prop.-20092010165>
- Skolverket. (2017). *Allmänna råd om målpuppfyllelse i förskolan*. Stockholm: Skolverket
- Skolverket. (2018). *Läroplan för förskolan, Lpfö 18*. Stockholm: Skolverket.
- Simonsson, M. (2018). Föräldraridentiteter som skapas och formas under inskolningen i förskolan. (7), 1–6. Hämtad från
<http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1194320/FULLTEXT02.pdf>
- Unicef. (1989). Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Hämtad från
<https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#hela-texten>
- Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Hämtad från
<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html>
- Vuorinen, T. (2010). Supporting Parents in their Parental Role - Approaches Practiced by Preschool Teachers in Preschool. *European Research Network about Parents in Education*, 4 (1), 65-75. ISSN: 1973 - 3518 65. Hämtad från

http://www.ernape.net/ejournal/index.php/IJPE/article/viewFile/101/69?fbclid=IwARoxrof-ecc3DGSrHgUdJJCVk7_dvTQkmJLPXpIAoS1FXuB9GpcoZM-gYBg

Vuorinen, T. (2020). *Mötet mellan föräldrar ansvar och förskollärarens kompetens- Föräldrasamverkan i förskolan*. (Doktorsavhandling, Mälardalens University, Västerås). Hämtad från

http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1473210/FULLTEXT_02.pdf?fbclid=IwAR3WcRCDK_BoEoRXBSMrIQeXlwoWejjZSUVUnZFt6O3h7fYRVylFQQEn-to

Wennerberg, T. (2008). *När den livsviktiga anknytningen inte fungerar*. Psykologtidningen 9/08, s. 4–9. Hämtad från

<http://psykologtidningen.se/pdf/forskningsserier/Anknytning-2008-2009.pdf>

Bilaga 1 - Missivbrev

Hej!

Vi som skriver detta brev heter Marianne Burlin och Titti Rhodin. Vi studerar vår sista termin på förskolläraryrket på Mälardalens högskola.

Just nu håller vi på att skriva vårt självständiga arbete och ämnet som vi har valt är inskolning i förskolan. Syftet med vår studie är att undersöka förskollärares erfarenheter kring anknytning i samband med inskolning.

Vi önskar att komma i kontakt med förskollärare som kan tänka sig att delta i vår studie för att bidra med era erfarenheter. Som metod för vår datainsamling har vi valt att genomföra en intervju och vi räknar med att det tar cirka 30 minuter att genomföra.

Vi ber om ert godkännande att få spela in intervju, det insamlade materialet kommer att transkriberas och användas för att besvara vårt syfte och frågeställningar. I vår studie kommer vi att följa Vetenskapsrådets forskningsetiska riktlinjer.

Det innebär att personuppgifter kommer behandlas konfidentiellt. Inga namn eller andra personuppgifter kommer att nämnas i arbetet, vi kommer att använda fiktiva namn. Ditt deltagande är frivilligt och du har rätten att avbryta när som helst under datainsamlingen, utan att ange anledning och utan några negativa konsekvenser för dig. Datainsamlingen kommer endast användas under studien och sedan raderas. Undersökningen kommer att presenteras i form av en uppsats vid Mälardalens högskola som i sin slutversion läggs ut på databasen DIVA.

Vi är tacksamma om du vill medverka i vår studie och vi ser fram emot att höra dina tankar om inskolning i förskolan. Om du har några frågor eller är intresserade av att veta studiens resultat får du gärna kontakta oss eller vår handledare.

Med vänliga hälsningar Marianne Burlin och Titti Rhodin

Marianne Burlin
marianne.burlin@gmail.com

Titti Rhodin
titti.rhodin84@gmail.com

Handledare: Benita Berg
benita.berg@mdh.se

Bilaga 2 – Intervjufrågor

Hur länge har du arbetat som förskollärare?

Hur länge har du varit verksam i den nuvarande förskolan?

Hur många är ni som arbetar i arbetslaget?

Ålder och antal barn på avdelningen?

Hur brukar en inskolning se ut på er förskola?

- Använder ni någon inskolningsmodell?
- Vilka för och nackdelar finns med nuvarande inskolningsmodell?

Har du erfarenhet av andra inskolningsmetoder och i så fall vilka?

Hur förbereder ni er inför inskolning?

Hur förbereder ni vårdnadshavare inför inskolning?

Vilken roll har du som förskollärare i inskolningen?

Vilken roll anser du att vårdnadshavaren har under inskolningen?

Vilka faktorer anser du utgör en lyckad inskolning?

Vilka hinder kan man stöta på vid en inskolning?